

ปัญหากฎหมายสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G)¹

อภิปราย แสงเดช²

การศึกษาปัญหากฎหมายสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัญหาสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาความไม่ชัดเจนของบทนิยามและหลักการสำคัญของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) การไม่กำหนดให้สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นสนธิสัญญาที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และการขาดระเบียบวิธีปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องการจัดทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นการเฉพาะ

เนื่องจากการจัดทำสัญญาในรูปแบบสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จะได้รับยกเว้นให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งระเบียบขั้นตอนตามกฎหมายอื่น ๆ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในเรื่องความโปร่งใส การแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรม รวมทั้งประโยชน์ของทางราชการ ซึ่งที่ผ่านมาสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นข้ออ้างให้ไม่ต้องปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับพัสดุ รวมไปถึงการไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนในการนำสัญญาเข้าสภาเพื่อพิจารณาขอความเห็นชอบ ในกรณีที่เป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ที่เป็นสนธิสัญญาร่วมด้วย จนบางครั้งจึงอาจเกิดความสงสัยว่า การทำสัญญาระหว่างรัฐนั้น ๆ เป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) หรือไม่ ซึ่งในประเด็นนี้ยังไม่มีคำอธิบายที่ชัดเจนว่า สัญญาแบบใดเป็นสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ดังจะเห็นได้จากข่าวคดีการทุจริตระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ระหว่างรัฐบาลไทยโดยกรมการค้าต่างประเทศ กับ รัฐวิสาหกิจสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยบริษัทกวางตงและบริษัทไห่หนาน มีมูลค่าความเสียหายสูงถึง 29,000 ล้านบาท สัญญาดังกล่าวนี้นับเป็นสัญญาที่อาศัยประโยชน์จากการขอยกเว้นหรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ซึ่งปรากฏตามคำพิพากษาชั้นวินิจฉัยอุทธรณ์ของศาลฎีกาแผนกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม. อธ. 3,4/2560 คดีหมายเลขแดง ที่ อม. อธ. 2-3/2563 ดังนั้น เมื่อไม่มีกระบวนการจัดทำสัญญาที่ระบุไว้ชัดเจนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือข้อกำหนดของทางราชการ

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์สุขสมชัย สุทธิบดี และคณะกรรมการสอบ คือ ศาสตราจารย์พิเศษปัญญา สุทธิบดี และรองศาสตราจารย์ประเทือง ธนียผล

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ที่เกี่ยวข้องเช่นเดียวกับการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุรัฐโดยทั่วไป ย่อมเกิดปัญหาว่าสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ที่ทำขึ้นนั้นมีความรอบคอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความคุ้มค่า และเป็นธรรมมากน้อยแค่ไหน เพียงใด หากรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐไม่สามารถตอบคำถามต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นได้ ก็จะนำมาซึ่งการถูกตรวจสอบโดยกระบวนการทางกฎหมาย และอาจจบลงที่การถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญากับผู้ที่เกี่ยวข้อง และท้ายที่สุดอาจกระทบถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับรัฐซึ่งเป็นคู่สัญญากับรัฐบาลไทย หรือรัฐที่ถูกกล่าวอ้างว่าเป็นคู่สัญญากับรัฐบาลไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในกรณีที่ปรากฏว่าสัญญาที่ทำขึ้นมิใช่สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ที่แท้จริง

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า การทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นการทำสัญญาระหว่าง “รัฐ” กับ “รัฐ” และเป็นสัญญาเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุเพื่อดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการจัดหาพัสดุระหว่างรัฐกรณีพิเศษ มีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุน สัญญาดังกล่าวนี้นี้จึงเป็นสัญญาที่มีความสำคัญอันมีผลกระทบต่อรัฐและมหาชนเป็นอันมาก ในขณะที่ปัจจุบันได้มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าวนี้นี้ในหลายประเด็น ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่งปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของนิยามและหลักการสำคัญของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดบทนิยามและหลักการของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) มีเพียงแนวทางปฏิบัติที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เช่น แนวทางปฏิบัติในการเจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government : G to G) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 โดยข้อ 1.1 ของแนวทางปฏิบัติดังกล่าวได้กำหนดว่า “หลักการสำคัญในการเจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบ G to G (1) รัฐบาลของประเทศคู่เจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวกับรัฐบาลไทยจะต้องเป็นหน่วยงานรัฐบาลหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้ดำเนินการแทนรัฐบาลเท่านั้น เว้นแต่หน่วยงานผู้แทนรัฐบาลของประเทศผู้ซื้อบางประเทศที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวเพียงหน่วยงานเดียวโดยไม่เคยเปลี่ยนแปลงมาเป็นเวลาช้านาน ...” เห็นได้ว่าจากแนวทางปฏิบัติดังกล่าว การจัดทำสัญญาในรูปแบบสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) นั้น ยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติกำหนดนิยามในเรื่องของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยเฉพาะคู่สัญญาผู้มีอำนาจในการเข้าทำสัญญา การแก้ไขสัญญา การปฏิบัติตามสัญญา เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้

ประเด็นปัญหาที่สองการไม่กำหนดให้สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นสนธิสัญญาที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จากการศึกษาสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ของประเทศไทยล้วนเป็นสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง แต่เมื่อไม่มีกฎหมายใดบัญญัติให้สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นสนธิสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา จึงอาจเป็นการเปิดช่องให้มีการอำพรางการทำสัญญาที่ไม่ใช่สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ที่แท้จริง เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการขอยกเว้น

หรือผ่อนผันการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ประเด็นปัญหาที่สามของกฎหมายเกี่ยวกับการจากระเบียบวิธีปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องการจัดทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นการเฉพาะ เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติ หรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยเรื่องการจัดทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นการเฉพาะ มีเพียงแนวทางปฏิบัติที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เช่น แนวทางปฏิบัติในการเจรจาและการทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government : G to G) ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 โดยข้อ 1.2 ของแนวทางปฏิบัติดังกล่าวได้กำหนดว่า “ขั้นตอนในการเจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวแบบ G to G โดยทั่วไป จะเริ่มจากรัฐบาลประเทศผู้ซื้อแจ้งความประสงค์ขอซื้อข้าวจากรัฐบาลไทย โดยมีหนังสือถึงกระทรวงพาณิชย์หรือกรมการค้าต่างประเทศโดยตรง หรือมีหนังสือผ่านทางกระทรวงการค้าต่างประเทศหรือช่องทางการทูต เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงได้อีกทางหนึ่ง ส่วนการเจรจาซื้อขายข้าวรัฐบาลทั้งสองฝ่ายจะเจรจาภายใต้กรอบที่ได้รับความเห็นชอบ จนกระทั่งสามารถตกลงราคาและรายละเอียดเงื่อนไขต่าง ๆ ในร่างสัญญาได้แล้ว”

เมื่อมีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศหน้าที่หลักของผู้ขายคือการส่งมอบสินค้า ส่วนหน้าที่หลักของผู้ซื้อคือการชำระราคาทำให้ภายหลังจากที่มีการทำสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศแล้ว สิ่งสำคัญอีกสองประการที่จะเกิดขึ้นตามมาคือการขนส่งระหว่างประเทศและการชำระเงินระหว่างประเทศ ทั้งสองอย่างนี้ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันเนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำให้ภาระหน้าที่ของผู้ขายและผู้ซื้อตามสัญญาซื้อขายมีความบริบูรณ์ จะเห็นได้จากแนวทางปฏิบัติดังกล่าว สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ไม่มีการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์การจัดทำสัญญา อาทิเช่น วิธีการชำระราคา วิธีการส่งมอบ จึงเป็นช่องว่างที่ทำให้เกิดปัญหาการทุจริตโดยอาจมีการแก้ไขวิธีการชำระเงินและวิธีการส่งมอบ ดังเช่น คดีการทุจริตระบายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหากฎหมายสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น คือ

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของนิยามและหลักการสำคัญของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จากการที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายใดบัญญัติเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จึงส่งผลให้ไม่มีความชัดเจนในเรื่องเกี่ยวกับนิยามและหลักการสำคัญของสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่าควรให้มีกฎหมายบัญญัติบทนิยามและหลักการสำคัญของคำว่าสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยบัญญัติว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำหนังสือสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ พ.ศ.” โดยบัญญัติบทนิยาม ดังนี้

“มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำหนังสือสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ” หมายความว่า สัญญาซื้อขายที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย

ต่างเป็นรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐหรือเป็นกรณีที่รัฐบาลได้ทำความตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับรัฐต่างประเทศเพื่อซื้อขายสินค้าระหว่างกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นเรื่องในทางเศรษฐกิจหรือการค้าและอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค หรือเป็นการทำสัญญาซื้อขายระหว่างกันภายใต้ธรรมเนียมปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ อันมีลักษณะเป็นการทำสัญญาทำนองเดียวกับการทำสัญญาระหว่างเอกชนต่อเอกชน

...

2. ปัญหาการไม่กำหนดให้สัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นสนธิสัญญาที่ต้องปฏิบัติตาม มาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เนื่องจากมาตรา 178 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มิได้บัญญัติให้หนังสือสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นประเภทหนังสือสัญญาที่ต้องได้รับความเห็นชอบ

ของรัฐสภา และเป็นหนังสือสัญญาที่คณะรัฐมนตรีจะต้องจัดให้ประชาชนเข้าถึงรายละเอียดข้อมูลของหนังสือสัญญาก่อนดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่าควรแก้ไขโดยการบัญญัติเพิ่มถ้อยคำในมาตรา 178 วรรคสอง และวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนี้

“มาตรา 178 พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นกับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศหรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา และหนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือ**งบประมาณของประเทศอย่างมีนัยสำคัญ** ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ในการนี้ รัฐสภาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง หากรัฐสภาพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่ารัฐสภาให้ความเห็นชอบ

หนังสือสัญญาอื่นที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้า หรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามวรรคสอง ได้แก่ หนังสือสัญญา**ซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ** หนังสือสัญญาเกี่ยวกับการค้าเสรี เขตศุลกากรร่วมหรือการให้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ หรือทำให้ประเทศต้องสูญเสียสิทธิในทรัพยากรธรรมชาติทั้งหมดหรือบางส่วน หรือหนังสือสัญญาอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ก่อนดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสองและวรรคสาม คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญานั้น รวมทั้ง

ต้องจัดให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการ
 เชี่ยวยาที่จำเป็น อันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามวรรคสองและวรรคสามด้วย

.....”

ตามความในวรรคสี่ กรณีในการจัดให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญา
 นั้น ต้องจัดให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับ
 การเชี่ยวชาญที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามวรรคสองและวรรคสาม นั้น ผู้ศึกษา
 จึงขอเสนอแนะให้ผลักดัน “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น และการเชี่ยวชาญที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญาตามมาตรา 178 วรรคสาม ของ
 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.” ออกมาบังคับใช้โดยเร็ว

ในประเด็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงรายละเอียดของหนังสือสัญญา
 นั้น ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะว่า ควรตัดเนื้อหาในมาตรา 9 ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้ามามีส่วนร่วม
 ของประชาชนในการแสดงความคิดเห็น และการเชี่ยวชาญที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือ
 สัญญาตามมาตรา 178 วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ออกไปทั้งหมด และให้
 นำพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่มีการ
 กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผยไว้อยู่แล้วมาใช้พิจารณาประกอบการเปิดเผย
 รายละเอียดของสัญญาเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้แค่ไหนอย่างไร แต่อย่างน้อยที่สุด การเปิดเผย
 รายละเอียดของสัญญาจะต้องพิจารณาเปิดเผยข้อมูลในสัญญาซื้อขายแบบ (G to G) บางส่วน เช่น ชนิด
 ปริมาณ และกำหนดส่งมอบ เป็นต้น ที่สามารถเปิดเผยได้ตามความเหมาะสม โดยไม่ขัดต่อข้อกำหนดใน
 สัญญาและไม่กระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศผู้ซื้อ

3. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการขาดระเบียบวิธีปฏิบัติหรือหลักเกณฑ์ว่าด้วยการจัดทำสัญญาซื้อขาย
 แบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นการเฉพาะ จากข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาในประเด็นปัญหาข้อ 1. ที่ให้มีการ
 ตรากฎหมาย “พระราชบัญญัติว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำหนังสือสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อ
 รัฐ พ.ศ.” นั้น เพื่อให้การดำเนินการจัดทำสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) เป็นไปได้อย่างถูกต้อง
 รอบอบรัดกุม ทำให้เกิดความโปร่งใส และอาจนำมาซึ่งการลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานของรัฐ
 ผู้ศึกษาจึงขอเสนอแนะให้บัญญัติถึงรูปแบบของคู่สัญญา เช่น ความสามารถของคู่สัญญา การส่งมอบสินค้า
 และการชำระเงิน ดังนี้

“... ”

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“คู่สัญญา” หมายถึง หน่วยงานรัฐบาลหรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรให้
 ดำเนินการแทนรัฐบาลเท่านั้น เว้นแต่หน่วยงานผู้แทนรัฐบาลของประเทศผู้ซื้อบางประเทศ
 ที่มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเจรจาและทำสัญญาซื้อขายข้าวเพียงหน่วยงานเดียวโดยไม่เคยเปลี่ยนแปลง
 มาเป็นเวลานาน

ในกรณีที่คู่สัญญาฝ่ายรัฐบาลต่างประเทศมอบหมายให้นิติบุคคลซึ่งเป็นบริษัทของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ลงนามในฐานะคู่สัญญา หรือในกรณีที่ผู้ลงนามในสัญญามีใช้นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ การพิจารณาความสามารถของคู่สัญญาตามวรรคหนึ่ง หน่วยงานรัฐจะต้องดำเนินการขอความเห็นจากกระทรวงการต่างประเทศเพื่อยืนยันความสามารถของคู่สัญญาตามวรรคหนึ่ง เช่น การตรวจสอบหนังสือมอบอำนาจ (Full Power) ของบุคคลผู้ลงนาม ซึ่งออกให้โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศนั้น ๆ”

“การชำระเงิน” หมายถึง การชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งจะต้องสามารถตรวจสอบที่มาของเงินดังกล่าวได้

“การส่งมอบสินค้า” หมายถึง การส่งมอบสินค้าอย่างแท้จริงจากประเทศของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งไปยังประเทศของคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง

...

หมวด ...

การชำระเงิน

มาตรา .. วิธีการชำระเงินตามสัญญาซื้อขายแบบรัฐต่อรัฐให้ใช้วิธีการชำระเงินแบบ Documentary Credit หรือ Letter of Credit (L/C)

...

หมวด ...

การส่งมอบสินค้า

มาตรา .. ให้มีวิธีการกำหนดการส่งมอบสินค้าอันสามารถพิสูจน์ได้ว่าการส่งมอบสินค้าในทางระหว่างประเทศอย่างแท้จริง โดยให้นำเงื่อนไขการส่งมอบสินค้านี้ระหว่างคู่สัญญา ที่เรียกว่า International Commercial terms ของสภาหอการค้านานาชาติมาบังคับใช้โดยอนุโลม

การส่งมอบตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีเอกสารอันเป็นหลักฐานของบริษัทที่ทำการขนส่งสินค้าไปยังประเทศคู่สัญญา”

เอกสารอ้างอิง

กำชัย จงจักรพันธ์. **กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2555.

จุมพต สายสุนทร. **หนังสือสัญญาระหว่างประเทศที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา**. พิมพ์ครั้งที่ 1.

กรุงเทพมหานคร: บริษัท มิสเตอร์ก๊อบปี่ (ประเทศไทย) จำกัด, 2553.

ชนสร สุทธิบัติ. **กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563.

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. **กฎหมายรัฐธรรมนูญ**. พิมพ์ครั้งที่ 4 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

พันธ์เทพ วิฑิตอนันต์. “ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ ศึกษากรณีการทำหนังสือสัญญาระหว่างประเทศ.” *คฤณนิพนธ์นิติศาสตร์คฤณบัณฑิต*, นาสินี ยุติธรรมดำรง. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง กรณีศึกษาปัญหาของการจัดทำสัญญาแบบรัฐต่อรัฐ (Government to Government Contract) เฉพาะกรณีที่ไม่เป็นสนธิสัญญา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการต่างประเทศ, 2538.

Camilla Baasch Andersen, Francesco Mazzotta and Bruno Zeller. **A Practitioner's Guide to CISG**. New York: Juris Net, 2010.

Duncan B. Hollis , Merritt R. Blakeslee and L. Benjamin Edlerington. **National Treaty Law and Practice**. The Netherland : Matinus Nijhoff Publishers, 2005.

Franco Ferrari, Harry M. Flechtner and Ronald A. Brand. **The Draft UNCITRAL Digest and Beyond: Cases, Analysis and Unresolved Issues in the U.N. Sales Convention**. London: Sweet & Maxwell, 2004.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม. 5/ 2554 คดีหมายเลขแดงที่ อม.7/ 2556

คำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีหมายเลขดำที่ อม. อช. 3,4/ 2560 คดีหมายเลขแดงที่ อม. อช.2-3/ 2562